

Tolerancija. Aiškinantis apie pabėgėlių priglobimą po Lietuvos skreitu, kalbinama juodbruva rusakalbė sako: „nie nado ich nam priniatj – mne oni strašnyje, kakije to čionryje, i govoriat nie po...našemu.“ Rusai ir vokiečius todėl ir vadina „niemcami,“ nes jie juk „niemyje,“ nebyliai, užtatai, kad kalba ne „po našemu“...

Tolerancija. Apsižiūrėjom, kad beveik raute išrovėm iš žmonių burnų jų nuo mažumės išmoktas senelių tarminės šnektas: mokyklose būdavo tokių uolių mokytojų, kurie „mažindavo“ pažymius per pertraukas kalbantiems tarmiškai, ne a le suvalkietiskai - literatūrine kalba: siaurakakčiai nesuvokė, kad išsijojus kalbos auksines smilteles, liks tik gurvoliai, nors ir labai nudailinti, kalba liks nususiinta ir apgrobta (pikčiausia dėl žemaičių); kaimo žmonės, atsiradę miestuose, nenorėdami atrodyt kaimiečiais, nemadingais, raitė savo liežuvius, šnekėdami „iš gramatiško“ (nepakavosi niekaip žiemgalinio aukštaičio, vartančio gomurį, stengiantis nesuspainiot suvalkiečių kalbininkų sunormintoj kalboj – ilgosios, netaupomos aukštaičio balsės vistiek išlenda, kaip „šakių duntys par avių čiupkas,“ juokingi besišnekantys dujen aukštaičiai, vienas kito besisarmatijantys,“ kai drovisi šnekėt savo motinų šnektą - kalbasi „gramatiškai,“ o skaudžiausia būdavo, kai, užrašinėjant tautosaką, bobulytės imdavo dainas dainuot ir pasakas sekt, prie savos gražiosios iššarmės priesegdamos suliteratūrintus, mandresnius žodžius - kad nepasirodytų prastuolėm. Mano Tėtė mokinos dar prie maskoliškojo caro, parapijinėj Kuktiškių mokykloj: burlokiško mokytojo liepimu, ant lietuviškai kalbančio vaiko nugaros būdavo užkabinama lentutė su užrašu: „on govorit po litovski, on negodiaj;“ – namie su vaikais šnekėdavom tik aukštaitiškai, bet dėl to jie neprasčiau moka vartot literatūrinę kalbą, reikalui būvant, o ašen, kad ir prastuoliškai, su visais šnekuosi aukštaitiškai.

Tolerancija. Galantiškėji, glotnieji prancūzai, gegužy pamatę mūsų pienių žiedų saulytėm nuauksintus laukus ir papievius, gražuojasi: „o, kokias plantacijas... užsisėjot,“ - mat, atradę pienių-nuo žiedo ligi šaknies-stebuklingas gyduoliškas savybes, jas, kaip kokias morkas, jie sėja...lysvėse ir ežiose, neseniai, kaip kokią buržua, suvis iš savo laukų ir patvorių išguję (TV rodo, kad jau išrastas nuodas, galintis piktžolę mirksniu suėst neatgyjamai ir neatžialiamai ligi pašaknių: ar nenuplikdysmem mūsų žaliosios Žemynos Motinytės nuogai, kaip kad nuogai blizga nuo jos kadai kadžių atskilusio pavainikio – Mėnulio – užpakalis?

Tolerancija. TV rodo moterį, savo kūną vis aukojančią ir aukojančią daktero-kosmetologo-gražintojo-korektoriaus peilio-skalpelio aukai (pasidariusi ar net pora dešimčių „grožio“ operacijų). Taip ir knieti primygt prie tvoros tokį dakterą ir papurtyt: tai ar negali, „gydytojau,“ moterytei, kuriai ne teip susišvietė savo pačios grožio reikalai, švelniai pasakyt, gydytojiškai pameluodamas, kad, neva, jai pavojinga, nepatartina tieka pjaustyti – dėl širdies, plaučių, jagnų ar bet kokio kito jos organo, kad ana nustotų save žalotis, jei matai, kad ana „sumnenės“ neturinti – bet gi ne: dakteriukas ją skalpuoja operuoja, kaip apdujęs, savo delnan vis įsiklodamas jos sutaupytus pinigukus: atsikelk, Hipokrate, iš savo arklidžių, nusipurtyk šienagalius nuo dakteriškų karčių ir bakstelk pirštu paslėpsnin tokiem nedoriam dakteram...

Tolerancija. Žadama užčiaupt ir baust žurnalistus, besiknaisiojančius po valdžiukės slaptuosius urvelius, o kai kuriose įstaigose darbuotojai turi pasirašyt pasižadėjimą (kitaip grasinama atleidimu iš darbo), kad nei garsiai, nei pakuštom (kuštas, mat, namus gadina) neapšnekės, nekritikuos nei viršininkų, nei bendradarbių: tiesiog Katekizmo mokytojais pataps darbdaviai.

Tolerancija. Smetonos laikais čigonas, amžinasis arklų mainikautojas, parduodamas ūkininkui arklį, jį girdamas sakąs: „Gaspador, geresnia ir gražesnia arklia niekur nerasi – anas tik medžian nelipa ir gelažies neįėda.“ Sukirtęs su čigonu rantom, užgėręs pas Šmulkę barykščius, parsivedė žmogus iš jomarko nusipirktą juodą kaip varno sparnas arklį, kitądien kinkydamas nori jį pažabot, o tas spurda kaip žibinkštė, nesižioja ir žaboklių burnon ingrust nesduoda. Tiek tiekos, bala jo nematė, galvoja žmogus, gal baidos svetimo, naujo savininko, gal pripras – važiuoja tik pakamanojės. Teko pervaziuot tiltą per upę – privažiavus tiltą, arklis anei artyn nei žingsnio nežergia ant jo. Nusispjovė žmogus paburnojęs ir persivarė arklį su vežimu per negilią brastą. Nukinkęs nakčiai paliko supančiotą ganytis dirvone. Paryčiais užėita liūtis – žmogelis atėjęs parsivest arklio rado jį nebe juodą, kaip naktis, o šyvai šėmą, kaip neišsilijęs debes: arklis būta čigono pavogta ir nudažyta juoda „kvorba,“ o lietus nulijo jam pramaniūgo pridvailintą „mostį,“ bet tik šitas daiktas gudročiaus čigonėlio buvo pameluotas, o kiti dujen dalykai – kaip ir ne: sakė arklį gelažies neįėdantį, o žabokliai gelažiniai, sakė medžian nelipantį, o tiltas gi medinis – spjaudės žmogelis, čigoną keiksnodamas, bet pagauk tujenai vėją laukuos – anas jau kitam jomarke arkliais mainikauna...

Lietuvaičiai niekaip nelaimi rėksnėj Eurovizijoje: tai kad mūsų krašto ramios sielos vis dar ne tik nerėkia, bet net nedainuoja, o - giedote gieda...

Dainuoju tokią dainą apie sūnelį kareivėlį: sėdėdama po ažuolu, Motina rypuodama klausia kare žuvusio sūnaus: „oi sūneli, raitužėli, ko pavirtai užuolėliu, o runkelas liaunom šakom, o kojelas giliom šaknim, o akelas drabnais lapais, o širdela akmenėliu, o žirgelis šiaurum vėju, kančiukėlis žilvytėliu, o balnalis kerplაšėliu, kamanėlas liepų karnom“; sūnus Motinai atsakąs: „jaunos marčios bemartauna, jaunos mergos bemergauna, jaunos mergos bedainuoja, ašei jaunas bežaliuoju“...Jei ūkauna sūkuriuoti vėjai, sakoma, kad taip laigo karuose kartu su savo raiteliais žuvę žirgai. Jei sapnuoji lekiančius žirgus – lauk vėjuotų arba neramių dienų... Kol dar - ne visi sukloti pirčių grindysna ir išskobti grabais - užuolai tebeūžausa – kario dvasia tautoj tebegyva, o kareivėlio įnagis kančiukėlis-botagėlis, pavirtęs žilvytėliu, atsigaus, nes žilvytis – gyvasties medis...O ir sodžiuose anuomet, gūdžiam pokary, dainuota daina: „Amierika atvažiuos, azijatus (vagius driskius) sudoros“, „Gaidžiai gieda, šunes loja – gal Amierika važiuoja“? - (nors, sodiečiai, būdami iš istorijos paversmių labai galvoti, išmintingi ir nepatiklūs, sakydavo: „gal in švinta Nykda ir atvažiuos, lauk, šuniuk, kolink kumela padvės“), pagaliau, po gražių

septyniasnešimties metų, toji daina išsipildė – Amerika neatvažiavo, o skriste atskrido, sklęste atsklendė, kaip kondorai nuo Andų kalnų, mūsų apgintin, mūsų pažangėsna: vis geriau, kad ir vėliau, negu niekados, kad netektų mūsų pagalbininkam, kaip tam Čerčiliui, apgailestaujant pasakyt: "ne tą paršiuką paskerdę būsim, „ikskjūzg my“...